

Előfizetési feltételek:
Vidékre postán vagy helyben házhoz (hordva)
Egész évre 16 frt. Fél évre 8 frt.
Negyed évre 4 frt.
Egyes szám 6 krajczár.
Hirdetmények díja:
6-hasábos petit sor egyszeri hirdetésnél 12, kétszerinél 10, háromszorinál 8 kr.
A nyitási petit sor 50 kr.
Bélyegdíj külön 30 kr.
Hirdetmények elfogadtatnak a kiadványon kívül egyedül **Hausenstein és Vogler** hirdetésfelvételi hivatalában Budapesten: Dorottya-utca 3. sz. I. em. Bécs: Wallfischgasse 10. sz. Prága: Graben 27.

KÖZÉPPÁRT

Politikai napilap.

Szerkesztői iroda:

Belváros, Kalap-u. 15. sz. I. em.
A lap szellemi részét illető minden közlemény a szerkesztőséghez intézendő. — Bérmentes levelek csak ismert e-zektől fogadtatnak el. — Kéziratok nem adódnak vissza.

Kiadóhivatal:

Belváros, Lipót-u. 2. sz. földszint **(Ker-tész József** könyvnyomdai irodája) hova a lap anyagi részét illető közlemények (előfizetési pénzek, hirdetések kiadás körüli panaszok) intérendők.

Budapest, ápril 13.

Némi feltűnést okoztak a közönségnél, a kassai és a posonyi esküdtzéki ítéletek, e feltűnés a sajtóban ütött zaj következtében majdnem sensationális jelleget öltött, s ma oda terelve látjuk a dolgot, hogy magának az esküdtzéki intézménynek értéke, vagy legalább is hazánkban észszerűsége vált vita tárgyává, és bizonyos oldalról kétségbe is vonatik.

Legelső volt a „Pesti Napló“ azon félig szégyenlős indítvánnyal, vonassék el az esküdtzéki jogkörrel a személyes rágalom és bántás, s ne hagyassanak meg számára csak a politikai kérdések.

Nem fogjuk itt bővebben taglalni a fentebbi indítvány helytelenségét, mely már abból is következtethető, hogy a kérdések természete vajmi nehezen választható szét, s teljesen méltányoljuk a „Pester Lloyd“ felszólalását, mely lap minden elhamarkodást kerülni kíván, s kiemeli, mennyire nem lehet valamely intézményt elítélni azért, mert az, egyszer vagy másszor rosszul alkalmaztatott.

A „Reform“ is e nézethez esatlakozik, ám-bár előtűnik még is kissé gyanusnak látszanak mind azon változások, melyeket a kivitel módzatainál életbeléptethetőnek vél.

Ugy tűnik fel előttünk, mintha a „Reform“ édes-szívesen tudna a választási censuson is és az esküdtzéki intézményen is, de egyiket sem meri kimondani, s azért elvben megtartandónak mondja, mivel már meg van, de a kiviteli módzatokat akarja megváltoztatni, hogy ily uton ugyan azt lehet elérni a mit e két esetben a fel-emeléssel és eltörléssel, az világos.

A „Reform“-nál őszintébb a „Magyar Politika“, mely országunk minden bajainak gyökerét azon szerencsétlen, „otromba“ reformokban látja melyeket nálunk behoztak, pedig bizony nem igen bőkezűen mértek ebből! — A „Magyar Politika“ tehát természetesen, elkívánja törülni az esküdtzéki intézményt, valamint sok más, mert eltörlési vágya ugy hiszik alig ismer határt.

Ezen nézetekkel szemben az ellenzék részéről a „Hon“ szólalt föl, s a mennyiben hasonlóképen arra figyelmeztetett, hogy nem lehet az intézmény fölött pálezzát törni annak rossz alkalmazása végett, nézeteihez mi is esatlakozunk, azt azonban, hogy a „Hon“ magát a két esetet tájékoztatlanúságból úgy akarja bemutatni, mint olyat, mely fölött nem ítélhetünk, részünkről el nem fogadhatjuk, egy kevésbé méltó védelem eszközének tekintjük, melyre a jelen esetben azok, a kik velünk a „Hon“ véleményét osztják, egyáltalában nem szorultak.

Igen is, mi elismerjük, hogy a főnforgó két esetben tévesen járt el az esküdtzék, előismerjük, hogy ezen eseteket méltan lehet botrányosoknak mondani, s hogy az eflék nem igen alkalmasak sem a kormány tekintélyét növelni, sem az esküdtzéki intézmény iránti bizodalmat meghonosítani.

De abból, hogy ez így van, azt akarni következtetni, hogy az intézmény rossz és eltörlendő, azt, mondjuk ki őszintén: örülségnek tartjuk.

Vannak dolgok, melyek indokokra, bizonyítékokra nem szorultak többé, ilyen az esküdtzéki intézmény, törülnhetnek ezzel is visszaélések, de kérdjük, hol létezik oly áldásos dolog, bár mi legyen az, melylyel visszaélés itt-ott nem történik?

Azon tant pedig, hogy mi ezen és más reformokra érettek nem vagyunk, el nem fogadhatjuk soha. A reactionáriusok ismert dala az, előbb nevelni a népet aztán tenni szabaddá, persze, csak hogy a szabadság nélkül soha sem jön a nevelés!

Minden szabad intézményt alkossunk meg bátran, s legyünk meggyőződve, hogy csakhamar beletanul a nép, s hogy a netán előforduló

visszaélések kevesebb bajt okoznak, mint az, ha az intézményt kellene nélkülözniük.

Különb van a kérdésnek egy oldala, mely, csodáljuk, eddig nem érintett, s melyre figyelmeztetni kívánunk.

Igaz, az esküdtzék ítélete sokszor eltérő, sokszor indokolatlan, de a tapasztalat azt mutatja, hogy az esküdtzéki ítéletek hü tikrét szokták a politikai hangulatnak képezni, mi legalább ezen tanúságot merítettük a mult példájából más országokban, s azt hisszük, hogy a gondolkozó államférfiúnak nem szabad a közérzület ezen irányítóját sem figyelmen kívül hagynia.

Bátran merjük állítani, hogy ott, hol erős kormány létezik, bár milyenek legyenek a pártviszonyok, oly esküdtzéki ítélet, mint a kassai, elő nem fordul, valamint ott, hol rendes közgazgatás létezik, nem fog előfordulni, olyan mint a posonyi.

Sőt tovább megyünk, s hivatkozunk saját multunkra. Hallottunk-e ily ítéletekről az Andrássy-kormány alatt? — pedig a pártok akkor hevesebben állottak szemben mint ma.

Azt hisszük tehát, hogy ezen két ítéletet is a Kerkapolyi-krach rovására tehetjük, és azon reménnyel térhetünk a kérdési föltt napirendre, hogy ily jelenségek a mostani kormány alatt ismétlődni nem fognak.

— **Andrássy grófnak** a pápai encyclica folytán Rómába intézett sürgönyéről igen ellentétes hírek merültek föl. Míg a „N. f. Pr.“ tegnapi számában e sürgönynek állítólagos, de nagyon az általánosságokban mozgó ismertetését közölvén, azt mondja, hogy a jegyzék a curiahoz intézett határozott tiltakozást tartalmaz, a „Köln. Ztg.“ bécsi levelezője azt állítja, hogy a jegyzék ugynevezett instructiv-sürgöny s ezéja csakis az, hogy a római nagykövetet utasításokkal lássa el az encyclica ügyében Rómában teendő nyilatkozatokra.

Gr. Paar követ különben közelebb hosszabb szabadságidőt vesz igénybe, a miből némelyek közeli visszahívását is következtetik.

— **A pénzügyminiszternek** tegnap délután nyújtotta át az ápril 6-kán tartott népgyűlés küldöttsége a népgyűlés kérvényét, melyben Ghyezy egy önálló nemzeti bank föllállítására szólítatik föl. A pénzügyminiszter a „Pester Correspondenz“ szerint nagyon barátságosan fogadta a küldöttséget, s biztosítá annak tagjait, hogy ő is igen nagy fontosságúnak tartja a bankügyet, és épen ezért, nagy elővigyázatot kíván e kérdésnek megoldása. O a bankügyet első sorban megoldandó kérdésnek tekinti, s mihelyt alkalma lesz, az országgyűlés elé terjeszt egy terjedelmes jelentést, melyben a kérdés egész állása s valamint saját nézetei is elő fog-nak adni. Legyen meggyőződve a küldöttség, biztosítá a pénzügyminiszter annak tagjait, hogy a kormány semmit sem fog elmulasztani ez ügyben, mit a szükséges elővigyázat megenged. Ugyancsak tegnap tisztelegtek a pénzügyminiszternél az alföldi, a keleti, a kassai-oberbergi, erdélyi és északkeleti vasutak igazgatói Ivánka Imre vezérlete alatt, hogy a pénzügyminiszter figyelmét fölhívják a közös vasuti nyugdíjszabályzatokra, melyek a pénzügyminiszteriumnál vannak megoldatlanul. Egyuttal kérték a minisztert, hogy jövőre a vasuti hivatalnokok fizetési ne foglaltathassanak le egészen. A pénzügyminiszter megígérte, hogy figyelembe veszi az egész ügyet.

— **Lapunk vasárnapi** számában a törvényhatóságok területi felosztása tárgyában elmondott nézeteinkre a „P. N.“ a következő megjegyzéseket teszi:

A mi nézetünk e terről az, hogy ezzel ismét összezavarunk a törvényhozás és a kormány teendőit s csak szaporítanók a céltalanul ülésező parlamenti bizottságok számát.

A belügyminiszter van arra hivatva, hogy ily bizottságot összehívjon s minthogy a miniszternek ez ügyre vonatkozólag a 9-es albizottságban tett előterjesztését e bizottság helyeslé, az előterjesztés alapján a bizottsági jelentésben foglalt pontozatokat Tisza Kálmán formulázta s e formulázáshoz mind a miniszter, mind az összes bizottság hozzájárult: alapos reményünk lehet, hogy ezen ügy oly megoldást nyer, mely közmegelegedéssel fog fogadtatni.

— **A nagyváradi balközéppárt** mint az „Ellenőr“ írja, tegnap tartott nagy gyűlése a pártválasztmánynak az országgyűlési balközéppárt november hetedik megállapodását helyeslő határozatát helyben hagyta, s ezután

Mezey Mihály választó polgár előterjesztésére képviselői jelöltnek egyhangulag Teleszky Istvánt kiáltotta ki. Mint nekünk távirják, a gyűlés a választó polgárok tömeges részvétele mellett ment végbe, s Tisza Kálmán zajosan üljeneztetett. A „Reform“ szerint a jobboldal jelöltje Bölönyi Ödön a 48-asoké Jókody Ágoston lenne. Ezen utóbbi jelöltség hírének alaposságát okaink vannak kétségbe vonni.

— **Gróf Teleki Sámuel** ur Maros-Vásárhelyről, br. Orbán Balázs országgyűlési képviselő ismeretes interpellációjára válaszul egy terjedelmes és szenvedélyes nyilatkozatot küldött be hozánk, a mely némileg kiegészítéssel szolgál azoknak, melyek lapunkban már Horvát Gyula orsz. képviselő ur által föl lettek sorolva.

Fürdő-intézeteink.

Némelyek talán helytelenek találják, hogy egy politikai napilap ily specialis tárggyal foglalkozik s megvalloim, magam is azon véleményben vagyok, hogy a fürdő-intézetekről szólni oly théma, a melynek fejtegetése rendes viszonyok között csak a szaklapok hasábjaira tartozik és csak rendezetlen közállapotaink szomorú következménye az, hogy ma még nálunk a politikai sajtónak is lehet, sőt kell ily kérdésekre volnának s 7 éves önkormányzatunk ideje alatt tudunk, vagy talán akarunk volna egy jó, s a mi viszonyainknak megfelelő közegészségügyi törvényt alkotni, akkor annak, aki közállapotaink e gyöngye oldalával foglalkozik, nem kellene a közvéleményre appellálni s abstract elmékedéseit közölni valamely szaklapban, azonban adott viszonyaink közt ez az eljárás teljesen helytelen volna, mert e téren oly nagy mérvűek a hiányok, hogy azoknak fölföldözésére nem kell specialis fürkészet, a szakférfiak ismerik azokat egész teljességükben s ha azt akarjuk, hogy azok orvosolva is legyenek: a közvélemény elé kell vinni a kérdést, s a közvélemény előtt kell sürgetni az orvoslót.

Itt nincs szükség hosszú magyarázatra. — Arra, hogy a közvélemény figyelme fölbresztessék, azt hiszem elég egyszerűen elmondani azon tényt, miszerint daczára annak, hogy gyógyfürdőkben az europai államok közt Magyarország a leggazdagabb, mégis magyarországi betegek évenként 2—3 millió forintot költenek el külföldi fürdőkön csupán azért, mert a magyarországi fürdő-intézetek talán egy-kettő kivételével, oly rendetlenek, oly primitiv állapotban vannak, hogy az orvos — bármint küzdjön is benne a patriotikus érzelem — kénytelen őket a gyógykezelőknek megfelelőleg berendezett külföldi fürdőkre küldeni.

Ha a humanismus, ha a közegészségünk nagy érdekei nem kívánják is, azt hiszem a most elnyittem nemzetgazdasági veszteség elég indok lehet arra, hogy a kormány és a törvényhozás figyelme e kérdésre irányuljon, — és midőn tény az, hogy itt nincs szükség az állam áldozatkészségére, hanem csak egy jó és szigoru törvényre, akkor, véleményem szerint, több mint mulasztás, valóságos bűn, ha a kormány tovább is folytatja eddig üzött egykedvűségét s tovább is késedelmeskedik a szükséges törvényjavaslat elkészítésével.

Tudom, hogy ez állításomra készen áll az illető bureau-ban a felelet, miszerint a belügyminiszteriumban már készitenek egy közegészségügyi törvényjavaslatot, ezt már az egészségügyi tanács is átvizsgálta, s rövid idő alatt be fog az terjesztetni a törvényhozás elé alkotmányos tárgyalás végett. — Hiszen ha én nem ismerem ezen kétszersült és mégis nyersen maradt törvényjavaslatot, akkor a mint eddig tettem, még most is várnám a kormányannak annyiszor repetált ígérteit s tartózkodnám bírálatot mondani egy előttem ismeretlen munkálat fölött, azonban ama, már elkészült törvényjavaslat gyalog voltát igen erősen bizonyítja, azon tény, hogy e fürdőintézetek nagy kérdését hét rövid §-ban ugy abfertigolja, hogy azon §-ok pontos betöltésével is fürdőintézeteink egy szikrával sem lennének jobbak, mint a minők ma. Ezen hét, 8-on kívül talánunk még két helyen szánandó lakonikus vonatkozásokat a fürdőintézetekre, az egyik, midőn a törvényhatósági közegészségügyi szolgálatot részletezi s a § 6. pontjában azt mondja, hogy a hatóságok önálló ügyköréhez tartozik — sok más elsorolt részlet között — „felügyelet az orvosrendőri szabályoknak hatóságuk területén való foganatosítása sat. — főző s más edények, ugyszintén a nyilvános fürdőintézetek körül;“ — ugyanily komikusan lakonikus, midőn a tisztí főorvosok működési körét részletező §-ban azt mondja: „10. Figyelme tárgyát képezik hatósága területének fürdőintézetei s gyógyvizei.“

Ennél többet az egész törvényjavaslat nem foglalozik a fürdőintézetekkel s így nem kell hosszan bizonyítgatnom azt, hogy ezen törvényjavaslatról fürdőintézeteink felvirágzását s általában a mai nyomorúságos állapot gyökeres javítását hasztalan reménylenék.

Hosszu idők mulasztásával, a felszeg intézkedések és szokások s az ősi elhanyagoltság annyi kinövéssel

Husárfur

találkozunk e téren, hogy ha akarunk valódi eredményt fölmutatni, akkor az idevonatkozó törvénynek egész a részletekig kell hatolnia.

Nem czélem itt szakaszokba szedett törvényjavaslat alakjában fejtegetni a kérdést, de mégis nem tartom fölöslegesnek, főbb vonalaiban röviden érinteni azon elveket, melyek — nézetem szerint — a közegészségügyi törvénynek a fűrdőintézetekre vonatkozólag magában kell foglalnia.

Mindenekelőtt különböztetést kell tennünk gyógyfürdők és a fűrdőhelyek közt, — szabja meg a törvény, hogy mely föltételeknek kell szükségképp megfelelnie egy fűrdőintézetnek, hogy gyógyfürdő nevet vehessen föl, s e név fölvehetését akkor, midőn a törvényes föltételeknek már megfelelt, az illető törvényhatóság meghallgatása után a belügyminiszter engedélyezze, s a törvényhatóság és annak közegei által e föltételek megtartása folytonosan ellenőriztessék, hogy így mind az orvosok, mind a nagy közönség birjanak garantiát az iránt, miszerint a gyógyfürdők folytonosan a jogosult kívánalmak színvonalán állanak s az ily intézeteket lássa el a törvény 20—25 évi adómentességgel a kormány s törvényhatóság iparkodjanak az ily gyógyhelyek közlekedési viszonyait lehetőleg fejleszteni, s legyen a törvényben határozottan kimondva, hogy amint az előirt köteleknek ez intézet nem felel meg, azonnal elveszti minden előnyeit.

Ilyen, egész a részletekbe ható intézkedései a törvénynek eredményezhetik azt, hogy az ország számos fűrdőhelyei közül néhány jól szervezett gyógyfürdőt nyerünk rövid idő alatt, s az ily intézeteknek nagy forgalma s emellegemmel emelkedett jövedelme, továbbá az állam által az ily intézeteknek nyújtott előnyök ingertül fognak szolgálni arra, hogy a többi fűrdőintézetek is iparkodjanak a gyógyfürdők színvonalára emelkedni, s tekintve gyógyhatásu forrásaik számát, nem soká eljuthatunk oda, hogy az orvosok nem lesznek kénytelenek betegeiket külföldi fűrdőkre küldeni.

Azon intézetek pedig, melyek a gőzfürdők köteleknek meg nem felelnek, csak „fűrdőhely“ nevezet használhassanak, hogy mindenki már az elvezésről tudhassa, hogy az intézetben minő fölszerelést találhat, a fűrdőhelyekre vonatkozólag azután elég, ha a törvény csak az általános közegészségügyi szabályok megtartását köti ki.

Nem szükséges profétai erővel birni, hogy előre megmondhassuk, miszerint egy ily törvény hazai fűrdőintézetek életében oly mozgalmat idézne elő, s a százados pangást oly munkásság s oly nemes verseny váltána föl, hogy elől nemcsak közegészségügyi szempontból lenne okunk örvendeni.

Dr. Oláh Gyula.

A IX-es albizottság jelentése a 21-es bizottsághoz.

(Folytatás.)

Az illeték-hátralékokra nézve az albizottság már annyiban hozott egy nézete szerint czélszerű és kielégítő intézkedést javaslatba, a mennyiben az illetékek pontosabb és gyorsabb kiszabásáról gondoskodni vélt az illetékszabási hivatalok föllállításával.

Ami az illetékeknek a hátralékokat illeti, czélszerűnek mutatkozik az albizottság előtt, ha a régebbi idő óta kirotott illeték-hátralékok a többiekkel itt is elkülönítetnek.

Az állam jelen pénzügyi helyzetében ily nagymértű hátralékok általában meg nem engedhetők rendszeres háztartás mellett, ezeknek lehetőleg pontos befolyására kell a pénzügyi kormányzatnak erőlesen intézkedni, a mennyiben pedig fizetni nem bírának, oda lennének utasítandók, hogy hitel útján szerezzék be tartozásuk összegét, amiben a kormány őket esetleg közvetítés által támogatja. — Az illeték és bélyeg-törvény revíziójánál egyelőre czélszerű lenne oly irányban intézkedni, hogy a peres eljárásnál azon esetek száma szorítsassék meg, a melyekhez a jogszállatka vettetik ki és e miatt a befizetés halasztást szenved.

A bérhátralékokra nézve végre az albizottság határozottan kijelenti azon meggyőződését, hogy azoknak ügye a mai állapotban nem maradhat többé, összesen 8.230,000 frt a bérhátralék a melyekből az 500 frton föltüli tartozás 5.873,732 frtot tesz ki. — A részletes kimutatások pedig bizonyítják, hogy nem csak azon államjóságoknál fordulnak elő a bérhátralékok oly nagy mennyiségben, a melyeknek vidékét az utóbbi években gazdasági csapások érték, hanem mindenütt. — Minden körülmény azt mutatja, hogy a rendszerben kell hiányoknak lenni, a melyeknek mielőbbi orvoslására véli az albizottság a miniszteriumot fölhívandónak. — A bérhátralékok ügye tétessék szigorú vizsgálat tárgyává, a behajthatók pedig egész erőlyel hajtassanak be.

Hogy azonban ezen fölhívásnak eredménye is legyen, az albizottság azt hiszi a miniszteriumot azon helyzetbe kell juttatni, hogy mind azon módokat felhasználhassa, a melyek az eljárás sikerét biztosítani képesek. — Ezen czélból a behajtandó hátralékok egy bizonyos százalékát, mely azonban a 8—10 %-ot, meg nem haladhatná szükség esetében a miniszterium rendelkezésére véli bocsátandónak az albizottság.

Ezen intézkedések folytán az albizottság azt hiszi, hogy az 1872. évi zárszámadások szerint összesen 49.332,016 frttal az illeték hátralékokon kívül 33,006,000 frttal kimutatott összes egyenes adó, fogyasztási adó és bérhátralékokból évenként 5.000,000 frt biztosan be lesz hajtható.

Miután a miniszterium által előterjesztett fedezetbe az egyenes adóknál 2.500,000 az államjóságok bevételei között bérhátralékokból 500,000 és így összesen 3 millió föl van már véve, még 2.000,000 frtot vél fölvehetőnek évenként a fedezetbe. Az illeték-hátralékokból újabb a földözete nem vesz föl semmit az albizottság, mert a miniszterium által előirányzott összeg meglehetősen magasan van fölveve az 1873-ik évi kivonás egész összege szerint, amely valószínűséggel be fog ugyan folyni, de ennél többet biztos földözete nem lehet fölvenni.

A késedelmi kamatokra nézve azt indítványozza az albizottság, hogy ezután az eddigi 6 százalékos helyett 8 százalékkal számítsanak és az 1868. XXI. t. cz. illeltö rendelete e szerint módosítsassék.

A miniszterium által mérlegbe fölvetett összegnél azonban nagyobbat ennek dacára sem lehet fölvenni, mert az albizottság a javaslatba hozott rendszabályok folytán az adók pontosabb befolyásáról számítván, a késedelmi kamatok összege ez esetben természetesen apad, úgy hogy ezen 2 százalékos emelés nélkül a késedelmi kamatok előirányzatát le kellene szállítani. Ezen intézkedésen kívül, melyek az adó tartozások pontosabb befizetésére vannak irányozva azon intézkedések elseje, melyeknek czélja az adótörvények kijátszását és az állam iránti kötelesek teljesítése alól történt kibúváásokat lehetőleg meggátolni.

Az egyenes adók két nemére a személyes kereseti és jövedelmi adóra vonatkozik.

Az albizottság a szem. kereseti és a jövedelmi adó törvények gyökeres reformját égető szükségessé tartja. Adórendszerünk reformjában a megoldandó feladatok egyik legfontosabbikát képezi ezen két adó nem iránt fönlálló adótörvények gyökeres revíziója és részben új alapokra fektetést képezi.

Minden egészséges adórendszernek egyik alapelve, hogy a jövedelmi források oly adólélekkel rovasanak meg, a melyek azon jövedelmek természetéhez alkalmaztatnak, melyekből az adó alá eső jövedelem ered és így, bár az egyes jövedelmi források természetéhez képest különböző de egymásközött lehetőleg igazságos arányban álló tételekkel rovasanak meg. Hogy ezen elv helyesen, és következetesen alkalmazhatassék minden egészséges adórendszerben az adótörvények egyik czélját a jövedelem források helyes megállapítása képezi.

A jövedelemadó törvénynek első kelleke, hogy lehetővé tegye az adó alá eső jövedelmi források igazságos meghatározását, és hogy lehetőleg megakadályozza az adóköteles jövedelmi források elvonását az adó alól. Csak így válik lehetségessé az adótel arányos és helyes megállapítása és annak igazságos alkalmazása.

A jelenleg fönlálló jövedelmi adótörvény ezen irányban nagy hiányokat mutat föl, mert e mellett a jövedelem eltitkolás köztudomású számos esetei válnak lehetővé melyek az adózás igazságosságát és egyenlőségét kívánják; a szem. kereti adótörvény pedig alapjában hibás.

Ezen törvényeknek gyökeres reformja tehát égető szükségét képez, amely reformnál a személyes kereseti adó mint ilyen egészen megszüntetendő lenne.

A miniszteriumnak ezen irányban vannak előmonkálatai és javaslatai, melyekben többek között a személyes kereseti adó a jövedelmi adóval összeolvastatik egy kereseti adóvá. Ezekre nézve azonban tüzetes véleményt mondani nem tartozik az albizottság feladatához. Addig is még a szem. kereseti és a jövedelmi adóknak általános rendszeres reformja megtörténhetik: a jövedelmi adótörvénynek legalább oly módosítása eszközözendő mielőbb, a mely a jövedelemnek és a keresetnek arányos és igazságos megadóztatása mellett a törvény alól kibúváásokat lehetőleg meggátolja, a visszaéléseket megnehezíti és így a létező aránytalanságokat és egyenlőtlenségeket kiegyenlíti. Az albizottság meg van győződve, hogy a föntbéli jelzett irányban reformált jövedelmi és kereseti adótörvény a mellett, hogy némely netalan túlságosan magas tételnek még leszállítását is lehetővé teszi a hol az szükségesnek mutatkozik: a jövedelmi források aránylagos megadóztatása és a visszaélések megakadályozása által jelentékeny jövedelmi többletet fog előidézhetni. Ezen törvények meghozatalának sürgős szükségét emeli ki tehát ismételve is. Ezen törvényeknek még az 1874. év folyamán létre kell jönniök, ha az egysúly helyreállítására irányzott törekvéseink után valódi eredményeket akarunk elérni.

Ha ezen törvények meghozatnak az albizottság ezeknek p. ü. eredményét és így azon jövedelmi többletet, mely a szem. kereseti és jövedelmi adókból ma befolyó összesen felvárható 1874-re 4.000,000 frtot. 1876-re 4.500,000 frtot, 1877-re 5.000,000 frtot teszi.

Fogyasztási adók.

A szeszdó 6.450,000 frtt a cukoradó 1.200,000 frt jövedelemmel van költségvetésünkbe fölveve. Ezen adó nemek okszerű reformjától, mely a termelés és az ipar valódi érdekeit és figyelembe veszi és lehetőleg a jövedelem fokozására is törekszik a miniszterium jelentékeny többletet vár; a szeszdótól 779,733 frt, a cukoradótól 192,000, összesen 971,733 frt.

Az albizottság azon föltevésben, hogy az illető törv. javaslatok törvény erőre emelkednek, ezen jövedelmi többleteket tudomásul vette és fölveszi mérlegébe.

(Folyt. követ.)

Különlélek.

Budapest, ápril 13.

(Hivatalos.) A kir. igazságügyminiszter a nagyváradi kir. törvényszékhez III. oszt. telekkönyvezetővé Váróldi Ferencz erdélyi telekkönyvi főbizost nevezte ki. — A pénzügyminiszteriumnak rendelete szerint vasmezei Kondorfa község f. 6. július 1-től kezdve a körmendi adóhivatali kerületből kiválasztott és a szent-gothárdi adóhivatali kerülethez esatoltatik.

— A király 200 forint adott magánpénztárából a nagyszabeni állami főgymnasiumi tanuló ifjúság segélyegyletének; a budapest-terézvárosi kerület szegény iskolás gyermekeinek felruházására pedig 60 frtot.

— A jöteknység egy szép alkalmára hívjuk fel olvasóink figyelmét. Bellák Hermann nevű ügyes, minden segélytől megfosztva, hosszas betegségben simlódik az új-utezai 26-dik számú ház pincesz-lakásának egyik odújában. A szerencsétlen ember betegsége, mint a beküldött orvosi bizonyítványokból meggyőződünk, komoly és macacs, ugyanígy. hogy a szorgalmas előéletű kímélt még hosszú időn át képtelen lesz élelmét munkája által megszerezni. Felhívjuk tehát azokat, kik jöteknységünkkel segíteni akarnak a valódi nyomoron, segítsenek bár csekély adományok által e szerencsétlen. Az eset-

leges segély vagy Bellák említett lakására, vagy szerkesztőségünkhez küldendő.

— Az országos nőiparegyület ápril 19-n d. e. 10 órakor a megyeház termében évi közgyűlést tart. Tárgyak: 1. Évi jelentés. 2. Pénztári jelentés. 3. Alapszabályok módosítása. 4. A tisztikar s választmány, esetleg állandó tisztviselők megválasztása. 5. Pénztár vizsgáló bizottság kinevezése. 6. Indítványok.

— Uj postahivatal. Folyó hó 16-tól gömörmezei Várgedőn ujonnan föllállított postahivatal kezdendi meg működését, és összeköttetését a fülek-miskolczi 311. sz. és miskolczi-fülek 312. sz. vasuti vonatok által fogja nyerni. Ezen uj postahivatal kézbesítési körét a következő helyek képezik: Balogfalva, Czövekfalva, Gortva-Kistalud, Kerekgede, Kis-Gömör, Korlát és Várgede.

— A tegnapi löverseny még megállapított programjánál is szegényesebben tötött ki. Közönség nem igen nagy számmal volt; az igaz, hogy nem is volt mit nézni. A magas arisztokratia is győden volt képviselve; gróf Karácsonyi, gróf Szapáry Gyula belügyminiszter, gróf Szapáry altábornok, báró Gyulay-Edelsheim katonai főparancsnok és neje, báró Piret altábornagy, gr. Andrássy Aladár és neje volt látható néhány pályóban, a többi üresen bánt a pompás tavaszi napfényvel megvilágított gyepre. Pályabírák voltak: Wenckheim Béla báró, Batthyány László és Festetics Géza grófok. A program első pontja, a 300 forintos sikverseny dugába dőlt, a mennyiben Szapáry Iván gróf „Verbená“-ja versenytárs nélkül maradt. A 400 frtos gátversenyél gr. Eszterházy Miklós, „Caprice“-je az utolsó pillanatban győzte le Szapáry Iván „Galathea“-ját.

— A 800 frtos akadályverseny a sikverseny sorsában osztozott, s gr. Eszterházy „Strizsel“-je versenytárs nélkül maradt. — Most gr. Zichy indítványára parasz verseny rendeztek, melynél három rákos-palotai ember futott, s az első, ötvenforintos díjat Sáska István májféltárkója nyerte el. — A versenyeket egy rögtönzött akadályverseny rekeszté be, melylyel a közönség teljesen kárpótoltott. (Tét 25 frt). Ötös mezőny alakult erre, jelenen: Majthényi Izidor ur „Little Ellen“-je (lovagolta Szapáry Iván gr.); Desseffy Aurel gr. „Planet“-je (lov. Kinsky A. gr.); Harkányi József ur „confidence“-ja (lov. Hahnrey); Andrássy Aladár gr. „Pipiské“-je (lov. Mr. Monne) és gr. Keglevich L. „Náni“-ja (lovagolta ifju Almosy Kálmán gróf. — A három első ló e rendben kaladt fölvást s csak az utolsóelőtti akadálynál nyomult föl Confidence Planet mellé, hevesen küzdve a második helyért, melyet már az utolsóelőtti akadálynál el is viltott s Little Ellen kezde leszorítással fenyegetni, mely azonban kitűnő lovájával hátán játszva, hat löhoszszal érkezett be elsőnek; Confidence körülbelül nyganannyi távköztt vívott ki Planet ellen.

— Két koleraesetről tett említést legközelebb a „Hon“, mely koleraesetek a fővárosban fordultak elő. Idevonatkozólag dr. Patrubányi tisztí főorvos tudatja, hogy az egyik beteg ápril 7-én az irtalmasok kórházába hozatott és tegnap ápril 12-én onnan gyógyultan bocsátott el, a másiknál személyes megtekintés által arról győződött meg, hogy csak egyes körjelek mutatkoztak de ez a beteg is teljes javulásban van és egy-két nap múlva gyógyultan fogja elhagyni a kórházat.

— Kakay Aranyos legújabb fény- és árnyképei néhány nap múlva 14—15 nyomottívnyitkötetben fognak sajtó alól kikerülni. E kötet tartalma következő: I. A svihák (Korkép.) II. Pulszky Ágoston. III. B. Kemény Gábor. IV. Széll Kálmán. V. Bujanovics Sándor. VI. Gorove István. VII. Szilágyi Dez. VIII. Hoffmann Pál. IX. Paczolay János. X. Mórész Pál. XI. Gr. Barkóczy János. XII. Kautz Gyula. XIII. Horváth Boldizsár. XIV. Kerkápoly Károly. XV. Gr. Lónyay miniszterelnökségének története. — Egy példány előfizetési ára 2 frt. A mű Kertész nyomdájában jelenik meg.

— Tüz-krónika. A „Nógrád“ írja: „Dolányban e hó 3-án Horváthy Kálmán ur eszedéppülete leégett. E hó 5. pedig Inámban, Hontmegyében pusztított a féktelen elem. Mint tudósítónk írja a tűz éjtélájban tötött ki s az álmából felriadt nép alig volt kézes marháti biztonságba helyezni, az oltás a rendkívüli hőség füst, s a szél által korlácsolt láng majdnem lehetlenné tette, 46 lakóház égett el, két ló, kilencz juh és számos apróbb házi állat esett áldozatul. A szomszéd Balogh, Pólykeszi és Nyék oltási s a kétségbeesetteket gyámolítani. — Még el sem oltották a tüzet, midőn Leszenye, szintén Hontmegyében, 5-án délután lángban volt. A lakosok nagy része mámoros lévén, a tűz a szél által segítve, csakhamar átnyargalt az egész falun s báró Majtyényi László kastélyán kívül alig 8—9 házat kímélt meg. A tűz egy részeg férfi eldobott szivarjának tüzeből támadt, — ő maga is megégett.“ — D o b r á n (Hunyadmegye) — mint a nevezett helyről írják: Husvét első napján mialatt a nép templomba volt, tűz tötött ki mely azon szerencsétlen körülmény folytán, hogy épen szél támadt, egy óra alatt 130 házat lángba borított, és egy pár óra alatt elhamvasztotta többi közt a görög-nemegyesült templomot is. Egy asszony is áldozatul esett, ki egy órai borzost ki után meghalt. Sok gabona, takarmány lett a tűz mártaléka. A kárt körülbelül 50 ezer forintra tehetni. Biztosítva csak egy ház volt. Menteni majd semmit sem lehetett, mert a nép fejtét véstette különben is ily alkalmakkor ami népünk borzostó indolens. Kiemelendő a csendő-vezető Maralt István, ki esodálatos erőfeszítéssel még nagyobb veszélytől sokakat megmentett.

— Kis tévedés. Gödöllőről veszi a „Reform“ a következő érdekes, de kissé valószínűtlen tudósítást: Van itt egy B... nevű asszony, ki már régebben nem látta egyik fiutestvérét és nemrég igen megörvendett, amint meghallotta, hogy a volt lakatos legény pénzügyőrnök beállván már fináncz-strázsamaster (respicziens) lett és Gödöllőn van állomáson. Ugyanekkor idözött a király is Gödöllőn és nem egyszer megunván a kastélyt, katonaköpenyt öltött és egy-két óráig sétálgatott a nem épen jól rendezett utcákon. Egy este a B. asszony háza előtt is elsétált. A gazdaasszony hiába várta testvérét, az csak nem látogatta meg. Mikor a magas katonaköpenyes alak elment a kapu előtt, B. asszony erős hangon utána kiál-

tott: „Ferde! Miért vagy oly kevély, hogy meg sem látogatsz, mióta finánc-strázsmester lettél? — A katonaköpenyes ur egyelőre szótlanul ment, nem is gondolva, hogy a szemrehányás neki szól, mikor azonban az asszony utána futott s kabátjánál fogva interpellálta, nyájasan így válaszolt: „Jó asszony! Ferencz vagyok ugyan, de nem a kigyelmed Ferkéje, mert finánc-strázsmester még nem vagyok. — Az isten áldja meg! — A jó asszony csak most vette észre kit nézett respiciensnek.

— **Férj vagy halál.** A kassai „Haladás“ beszéli el a következő történetet. S. A. Ujhelyre a napokban egy szépségségi gazdag ifjú hölgy érkezett s beszállván a vendéglőbe, azonnal levelet irt, s azt sürgősen egy honvédtiszthez expedáltatta. A tiszta levél értelme szerint azonnal megjelent s nem kis ámulattal kelle tapasztalnia, hogy a hölgy belépte után az ajtót rögtön becsukta. A helyzet komolysága csak akkor tűnt fel még inkább, midőn a hölgy egy jó élesre fent konyhakést vont elő ruhái közül, s azon ajánlatot tevő a tisztnak, hogy vagy elveszi őt nül, vagy saját torkát metszi fel e gyilkos eszközzel. A tiszta előbb mosolygott, de látván a nő elhatározottságát, kijelenté, hogy semmi szin alatt sem óhajta ily rögtönözött házasságot, mely egy konyhakésre van bízva. A hölgy erre teljes elszántsággal fordítorkának a kést, s egy vágást ejtett azon. A megrémült „férjválasztott“ segélyért kiáltozott, s feltörvény ajtót, az orvosi segély elég korán érkezett még, hogy a szép hölgyet megmentsse. Így feküldt aztán pár napig a szenvedő korágán, míg a szülők értesítve lőnek leányuk excursiójáról és balul kiittott expeditiójáról. Utánna mentek, de ő kijelenté, hogy csakis azon esetben hajlandó e helyet odahagyni, ha a tiszta is haza kíséri; mit a lovagias marsfi csakugyan teljesített is.

— **Öngyilkosságok.** A „Temesi Lapok“ írja: A helyben működő fényképész, Hess unál már harmadfél év óta alkalmazásban volt fényképmásoló, egy fiatal leány, ma reggel cyanikalival kivégezte magát. Levelet hagyott vissza, melyben bánatos szüleiivel tudatja, miszerint maga akaratóból válik meg e világtól s hogy semmi sem kényszeríti ez elhatározásához. Környezete sem tudja magának megmagyarázni e tett indokát s csak is annyit tud, hogy a leány kiment a szobából, erre nemsokára nyüzörgés hallatszott s mire kitekintettek az udvarra, ott látták a földön haldokolni, mellte hevert egy tüveg, melynek tartalma félig ürítve vala. A holttestet azonnal kórházba szállították. — Az „Alföld“ írja: Folyó hó 9-kén éjféli felé egy, a „Nádor“ vendéglőben megszált fiatal ember, Gy. J. módosi telekkönyvezető, a sétány azon köröndjében, hol a zenészek szoktak játszani, pisztolyal véget vetett életének. Alighogy a szerencsétlen mintegy 1 óráig hősövege vérében fetengett, már sikerült a városbázról esendlegényeket keríteni, kik rögtön orvos után láttak, kik jó hosszú időre föl is öltözött s oda érkezett. A még akkor életben volt öngyilkos a kózkórházba szállított, hol végre kiszüvedett. A boldogtalan — mint hátrahagyott leveléből kitétnik — szerelmi csalódás miatt vetett véget életének.

— **Színház.** Az „Alfonz ur“-at holnap mindenestől leszállítja a nemzeti színház Miskolcra. A nemzeti színház azon tagjai ugyanis, kik az „Alfonz ur“-ban játszanak — az egy Feleki kivételével, kinek szerepét Beresényi fogja játszani — holnap Miskolcra utaznak, hogy az ottani színházban Dumas Sándor e darabját előadják. — Prielle Kornelia asszony Kolozsvárott jövő pénteken kezdi meg vendégszerelését, a „Delilá“-ban. Másodsor a „ezigány“-ban, harmadsor „Házasság XV. Lajos alatt“, negyedsor „Julia“-ban stb. lép föl. Ezekon kívül föl fog lépni még a nevezett művésznő az „Aesopus“-ban és „Alfonz ur“-ban is. — A nemzeti színház játékrende ez: holnap, 14-dikén „Próféta“, 15-én Alfonz ur, 16-án „Hamlet“ opera, 17-én „Téli regé“ először, 18-án „Lohengrin“, 19-én „Nagyapó“. Molière „Nők iskolájá“ nak első előadása, Szász Károly fordításában 20-dikára van kitéve. A budai játékrend egyheti játékrendje ez: 15-én „Amerikai“, 16-án „Sziget a szárazon“ 18-án „Lecouvreure Adrienne“, 19-én „Fenn az erdő“.

— **Rövid hírek.** A „Temesi lapok“ szerint Sz. Györgyön, Kiss Miklós unál, f. hó 6-dikán nagy „szeltek-vadászat“ volt. E vadászat arról nevezetes, hogy a lovagló, kevés kivétellel mind leestek lovukról, vagy egyéb kisebb-nagyobb baj történt velük. A vadászat különben a sok malheur után igen kedélyes véget ért, a mennyiben a szeltek-vadászok Kis Miklós ur vendégszerető házában a vadászati kirándulást vig ebédrel és mulatsággal koronázta meg. — A lakásosság a fővárosban tetemesen alábbszállt; a legújabb számítás szerint csak a Duna balpartján 4000 nagyobb-kisebb lakás áll üresen és csak bajosan találnak rá lakót, noha a háztulajdonosok részben jóval alább szállították a lakbért. Így a vácuizteában egy nagyobb helyiséget, melyért még tavaly 7500 frtot fizettek, nemrég háromévi szerződés mellett 4000 frtért adtak bérebe, mely összegbe a házbérkrajczár is bele van számítva. Hasonlóan a hónapnapos szobákért, melyek eddig 25—30 frtért is alig voltak kaphatók, most majdnem felére szállították le a bért. — 4 darab aranyat nyert a napokban B. S. kir. altábornagy egy költeményért, melyet egy kiváló csolnakász D. K. egybekelése alkalmából irt. A díjat az ünnepektől ballon nélküli léghajója keddtől kezdve ki lesz állítva. A belépti díj 50 kr. — Az „Erzsébet-forrás fürdőben“ az idény f. év május 1-én kezdődött. Az összeköttetés a fővárossal négy új társaskeosi által fog fentartatni. — A Dugonics-szobor javára Szegeden rendezett hangverseny jövedelme ezer forint körül van, s a jótékony célra 700 frtnál több jutott. — Az aradi, szegedi és n. várad lapok szerint eső szombathig ott alig volt több nehány szennél s még mindig várják, hogy az aczélessá száradt föld megpuhuljon. — A „Nilus“ elmerülése alkalmával azon hir került forgalomba, hogy nevezett hajón volt a japáni kormány

világkiállítás küldöttsége is; ezen hir azonban valótlan mert a küldöttség két héttel a „Nilus“ hajótörése előtt a „Hong-Kong“-on Japánba érkezett.

Nemzeti színház. Kedd, ápril 14. „A Proféta“. Opera 4 fülvonásban.

Magyar tudományos akadémia.

— Ápril 13. —

Akadémiánk mennyiségben s természetudományi osztályának mai ülésén két értekezés olvastattat föl.

Az első Farkas Gyula, székesfehérvári főreál-tanodai tanár tartotta „a fényugarak törés mutatója és rezgés száma közt fönálló törvényről. Minthogy ez értekezés szorosan szakszerű voltánál fogva kevesebb érdekel bir, csak annyit jegyeztünk meg, hogy a fiatal tudós a fönnevezett törvényről egy új egyenletet állított föl, melyre nézve bebizonyítá, hogy az alakilag a Banchyében végtelen sok. Azon reményvel végzé be értekező értekezését, hogy egyenlete alapján újabb s nevezett fizikai eredményekhez fog jutni.

Ezután Hantken Miksa értekezett, még pedig „a mammutlithok rétegezi jelentőségéről a Dny, közép-magyarországi hegység ó — harmadkori képződményekben.“

A mammutlithok képződménye a nevezett terület földtani alkotásában tetemesen részt vesz — s bányászati tekintetben is igen fontos a mennyiben vastagszéntelepekkel szoros települési viszonyban áll, nevezetesen Buda, Esztergom és Ajka (Veszprémmegye) vidékén. — Értekező a 22 éven át e területen folytatott földtani buvárkodásai alkalmával kiváló figyelmét fordította ezen tudományos és gyakorlati tekintetben igen fontos képződmény tagulatának kipuhatolására — s a sok évi tanulmányának eredménye a következő.

A mammutlithok képződmény 7 réteg-csoportra oszlik — melyek közül 5—5 Buda és Esztergom vidékén, 1 a délnyugati Bakonyban van kiképződve. Ezen rétegcsoportok mindegyike a mammutlith bizonyos osztálya által vannak jellemelve — melyeket azok fölületének minősége szerint igen könnyen egymástól megkülönböztethetnek 3 réteg csoportban t. i. vonalozott mammutlithok és a többiekben külön-külön sima, rezcsés, pontozott és kéterült mammutlithok tömegesen vannak kiképződve.

Esztergom vidékén az ottani szénképződmény, s azt közvetlenül fedő félig sósvízi képződmény fölött a következő sorban alulról fölfölé vannak kiképződve a mammutlithok csoportok: 1) a vonalozott mammutlithok alsó 2) a pontozott 3) a vonalozott mammutlithok felső réteg csoportja. A vonalozott mammutlithok réteg csoportjaiban előforduló mammutlithok, külön-külön fájnak, s emellegve ezek is egymástól könnyen megkülönböztethetők.

Buda vidékén a következő mammutlithok csoport van kiképződve alulról fölfölé: 1) a vonalozott mammutlithok alsó, 2) a pontozott, 3) a vonalozott mammutlithok középső, 4) a rezcsés, 5) a vonalozott mammutlithok felső rétegcsoportja.

A budai és esztergomi vidék mammutlithok csoportjai csak azt a különbséget mutatják, hogy Buda vidékén a sima, Esztergom vidékén a rezcsés mammutlithok rétegcsoportjai egészen hiányoznak. Különböztetés ezek körülbelül párhuzamos földtani helyzetet foglalnak el.

A vértesi és keleti Bakony mammutlithok csoportjai, a mennyire ezeket ismerjük, megegyeznek az esztergomi vidéken kiképződöttel.

Nagy különbséget pedig mutat föl nyugati Bakony mammutlithok képződménye, melyben a kiterült mammutlithok, (melyeknek felületén a csatorna tekervényei is láthatók) egy fája, mely a többi területen teljesen hiányzik, tömegesen van kiképződve. Azonkívül e réteg-csoportban oly mammutlithok együttesen fordulnak elő, melyek a többi területen külön-külön réteg-csoportok sajátjai.

Értekező mégismertette az egyes réteg-csoportokban előforduló mammutlithokat s az előadás illusztrációján bemutatta az általa és Madarász Ede ur által összeállított, stratigrafiai rendszer szerint rendezett mammutlithok csoportjait, mely a felsorolt rétegcsoportokból származó mammutlithokat tartalmazza.

Táviratok.

Bécs, ápril 13. Az urak házában történt szavazásnál a hitfelekezeti törvényjavaslat tárgyában, a kormány 31 szavazattal győzött.

Paris, ápril 12. A minisztertanács egy határozata folytán a „Liberté“ és „Union“ című lapokhoz azon cikkek ellenében, melyekben kétségbe vonták a septennatus visszavonhatlanságát, hivatalos communiqué-k intézettek. Az igazságügyminiszterium körrendeletet bocsátand ki, melyben azon hírlapokat üldöztetni rendeli, melyek az elnöki hatalmat megtámadják.

Paris, ápril 12. Egy f. hó 9-ről kelt hivatalos carlista-sürgöny Podgó-Ahantóbból jelenti: Don Carlos véglegesen visszautasította a Serrano részéről tett egyezségi ajánlatokat.

Róma, ápril 12. Rothschildnak a pénzügyi és a közmunkaminiszterekkel több értekezése volt, melyek a déli vasut osztrországi hálózatának elválasztását célozzák.

Közgazdaság.

Budapest, ápril 13.

Az anglo-magyar bank beiktálta hozzánk mult évi tüzeltentését. Az összes forgalom volt osztrák értékre szóló váltokban 35.500,395 frt 58 kr; külföldre szóló váltokban és fémpénzen 18.221,312 frt 17; folyó számla üzletben 176.607,947 frt 49 kr; kibocsátott pénztárjegyekben 3.497,900 frt; a bankra kibocsátott intézvények és utalványokban 2.984,157 frt 27; pénztárforgalomban

122.554,784 frt 78 kr. E szerint a bank forgalma üzletei milder ágában jóval kisebb volt, mint 1872-ben. A kimutatott veszteségi egyenleg 1.217,178 frt 26 kr. A veszteségi tartalék — csupán a besztercebányai erdő-üzlet, és a hatvan-szolnoki vasutépítészeti vállalat számára (370,000 frtban) van fölvéve. Mig maga az értékpapírokban szenvedett veszteség, 662,105 frt 10 kr-ra rug.

Dr. Kautz Gyulának egy látogatás alkalmával megígérte a pénzügyminiszter, hogy az iparos segélyegyletek adózása iránt különös tanulmányokat teend.

— **A svábhgyi fogaskerekű vasutra** megérkeztek a kocsi. 9 coupé 6—6 ülő helylyel van bennök s igen csinosak.

Mérnököket keresnek Braziliába. Az osztrák mérnök- és építész-egylet Catanema tanár által fölhívva, fölszólít minden műszaki erőt ajánlatát megtenni ápril végéig a nevezett együlethez, mint szintén föltételeit is kijelölni. Előnyvel bírnak azok, kik az utak és vasutak traciroszásánál már — akár rajzolók, akár mérnökök gyanánt — voltak alkalmazva.

A vaskapu szabályozásáról a nemzetközi Duna-szabályozási bizottság munkáját bevégezte s e szerint a Duna medrének szabályozására Orsován felül és alul mintegy 14 millió frankra lesz szükség. A terveket és költségvetést a közl. miniszterium a közös miniszteriumhoz fogja felterjeszteni, hogy ez a török kormányval érintkezésbe tegye magát, hogy az mennyiben kíván a vállalatban részt venni. Ha a porta semmivel sem járul a költségekhez, akkor a munkát az osztrák kormány saját költségére kezdi meg.

Fiumében a közlekedési miniszter jelenlétében a kikötő építésnél egy bányá 120 mázsa löporral fölvettett, s a robbantás eredménye egy, 15,000 négyszög meternyi tér lett.

A magyar államvasutak új kocsiár-tarifája már engedélyeztetett a közlekedési miniszter által.

Az osztrák államadósságok convertálásáról szóló legutolsó hivatalos kimutatás szerint 1874. márczius havában convertálva és bekönyveze lett 1.560i220 forint papíráradék és 184,480 ezüst kamatu járadék, összesen 1.545,200 frt o. é. Egészben véve convertálva volt márcz. végeig 1.942,602 frt papír és 972.421,168 frt ezüst járadék kötvény; együtt 2.015,023,295 forint értékben. Még kieserelendő papírértékkel 14.517,053 frt és 3.065,627 frt ezüst értékről szóló járadék-kötvényekkel.

A bánrve rosznyói vasut miután-rendőri bejárása e hó 15-én lesz; s így a pálya nem sokára átadatik a forgalomnak.

Só-kivétel Szerbiába és Bosniába. A kincstári só-nak a Dunán és Száván tul Szerbiába és Bosniába leendő kivételének kizárólagos jogát a magy. és osztrák kormánytól a magy. ált. hitelbank mint legtöbbet ígérő nyerte meg az 1873. év nov. 30-ikán tartott tárgyaláson. Ez üzlet vezetését a bank az áruosztályra bízta, mely az ez által szerzett összeköttetéseket üzletvekenységének ama vidékre kiterjesztése által saját beviteli üzlete számára is értékesítheti.

A vetések állásáról. Az osztrák földmívelési miniszterium minden hónapban kétszer részletes tudósítást fog közzé tenni a vetések állásáról Ausztriában és Magyarországon. (A magyar kormány megint elkésett) Az első tudósításból, mely tegnap jelent meg, kímeljük a következőket: Felső, valamint keleti Magyarországon és Erdélyben a téli vetemények a telet meglehetősen jól állották ki; a mag azonban helyenként szenvedett, s a fejlődés hátrább maradt az idén, mint közönségesen szokott. Nyugoti Magyarországon a téli vetések sokat szenvedtek. Igen későn vettek el e csak hiányosan csirázta. Miután a tél itt is oly száraz és hó nélküli volt, mint a nyugoti államfél területén, de nem oly enyhe, mint ott, a vetések állása nem kielégítő s a részben történt kitélés által megmagyarázható. A tél kezdetén az ergek is nagy pusztításokat vittek véghez. Még rosszabbak a hírek, melyek Szlavoniából érkeznek. Ott az említett bajokhoz még a zord tél is hozzájárult. A legrosszabb a dolog azonban az, hogy vetőmag hiányában kevés vettek el. A tavaszi vetés a Kárpátok vidékén és a szászok földén ápril elején még nem kezdetett meg; mig Miskolcz táján, Arad körül, Szlavoniában és Zalában nagyobb rész már be is fejeztett. A déli nedvesség hiánya miatt a vetések fejlődése iránt nagy az aggodalom.

A budapesti gabnakereskedés hanyatlása tárgyalatván a fővárosi pénzügyi- és gazdasági bizottságának mai ülésén, Szentkirályi Mór indítványára egy bizottság választott, a mely sürgette, hogy a fővárosi közgyűlés ez ügyben enquetét kérelmezzen a kormánytól.

A budapesti gabna- és értéktőzsdéről ápril 13. A hét elején is gyenge maradt a kínálat tiszai buzában, úgy, hogy mult heti zár árak szilárdan állanak, de a forgalom korlátolt volt, ellenben oláh és szerb buzában volt tegnap és ma körülbelül 40 ezer mázsnyi forgalom. — Fizettek tiszai buzáért: 80—81 fontos 7 frt 85—90 kr, 83—83 és fél fontos 8 frt 20—25 kr, 84—84 és fél fontos 8 frt 30—35 kr. Oláh buza 80—82 fontos 7 frt 2, 10—25 kr. szerb 80 fontos 6 frt 80 kr. Rozs csendes és változatlan. Árpá és tengeri forgalma szintén csekély változatlan áron. Zab kész áru fogyasztásra 2 frt 70—72 kr-ral fizetve. Határigőkre: buza tavaszra 8 frt, 8 frt 5 kr; zab tavaszra 2 frt 77 1/2—80 kr. kötés nélkül; bánáti tengeri május-juniusra 4 frt 85 kr. junius-juliusra 4 frt 90 kr. Oláh árpá tavaszra 3 frt 40 kr. Uj buza őszre 6 frt 30 kr. p., 6 frt 35 kr. áru.

Az értéktőzsdén a hangulat jobb volt és némi speculationalis kedv mellett a forgalom is erősebb, mi mellett az árfolyamok szilárdultak. A kötések ezek voltak: vasuti kölcsön 93, magyar sorjegy 78, angol magyar bank 81, municip. 27.50, magyar hitel 143—142 50 földhiteltársulat 56.75, pesti keresk. bank 745—748, pesti iparbank 375, pesti első hazai takarékp. 2300. Ganzféle vasöntőde 320, molnárok és sütők malma 226—229; Valuták csendesek, 2 francos 8.96—97, arany 5 frt 29 kr.

Felelős szerkesztő: **Huszár Imre.**
Segéd szerkesztő: **Dr. Kakuja Gyula.**

A budapesti áru- és értéktőzsde hivatalos árjegyzései 1874. április 13-án.

Gabona-árak.		Vámmázsnáknál		Részvények.		Adva		Tartva		Magy vasuti köles. (120 frt ez.)		Adva		Tartva		
Hang.	font	forint	forint	Adva	Tartva	Adva	Tartva	Adva	Tartva	Adva	Tartva	Adva	Tartva	Adva	Tartva	
Buza, bányási ó v. uj	83	7.70	7.05	315	Első magy. ált. biztosító-társaság	880	890	500	Első magyar serfözde	405	410	93.25	93.75			
" " " "	85	7.95	8.	200	Haza	—	—	200	Sertészhaló	158	160	123.	124.			
tiszav.	87	—	—	300	Pannonia	338	342	200	Athenaeum	246	247	192.75	193.25			
" " " "	83	7.95	8.05	100	Pesti bizt.	58	60	500	Pesti könyvnyomda	550	560	850.	855.			
" " " "	85	8.20	8.30	200	Hunnia	72	74	200	Egyesült magyar gőzhajó-társ.	8.	8.50	31.	32.			
pestm.	87	—	—	300	Unio	180	185	500	Ganzféle vasúttöde	320	325	958.	960.			
" " " "	83	7.90	8.	200	Pesti közuti vaspálya	288	289	200	Gschwindt-féle szeszgyár	208	219	534.	526.			
" " " "	85	8.15	8.25	200	Budai	112	120	200	Börgyár	80	82	194.	194.50			
fehérm.	87	—	—	200	Budai hegyipálya	55	60	200	Gyapjamosoda	102	105	2045.	2050.			
" " " "	83	8.	8.	80	Municipális hitelintézet	28.25	28.50	100	Salgó-tarjáni közszékhánya	100	101	195.50	196.50			
" " " "	85	8.25	8.35	85	Angol-magyar bank	30.	31.75	200	Schlick-féle vasúttöde	156	160	417.	418.			
bácskai	87	—	—	186	Magyar általános hitelbank	141.	141.25	200	Sóskuti kőbánya	110	115	314.50	315.50			
" " " "	83	—	—	200	Franco-magyar bank	51.50	52.50	500	Első magyar szeszfinomító	150	155	143.50	144.			
" " " "	85	—	—	100	Magyar általános földhitel-társ.	56.25	56.50	200	Alagut	79	80	215.75	216.25			
				70	Pesti egyleti bank	37.	37.50					133.	134.			
				50	Takarék- és hitelegylet	49.75	50.					94.50	95.			
				50	Buda-ó-budai népbank	32.25	32.75					84.	84.25			
				100	Iparbank	47.	48.					90.25	90.35			
				200	Budai kereskedelmi és iparbank	172.	175.					84.75	85.			
				500	Pesti kereskedelmi bank	745.	750.					92.50	—			
				200	Pesti iparbank	375.	380.					82.50	83.			
				100	Budapesti kézművesbank	58.	60.	100	Lánchíd	83	84	82.40	82.80			
				50	Hivatalnok. hitelegylete I. em.	47.	48.	150	Budapesti malom 6%	174	176	136.	136.50			
				80	Kisbirtokos. hitelintézete	—	—					132.50	—			
				100	Országos közp. takarékp. 5%	73.	73.50					110.40	110.60			
				1000	Pesti hazai	2270	2280					65.	65.50			
				100	Budapesti fővárosi	157.50	158.50									
				100	Kőbányai takarékpénztár	49.	51.									
				100	Külvárosi tanárképzőtár	50.	51.									
				40	Szentendrei takarékpénztár	36.	38.									
				60	Ujpesti takarékpénztár	40.	42.									
				500	Arpádmalom	38.	40.									
				500	Blumféle	37.	40.									
				500	Concordia	265.	270.									
				200	Erzsébet	108.	111.									
				160	Luiza	146.	147.									
				200	Molnárok és sütők	225.	228.									
				500	Hengermalom	790	795.									
				300	Victoria	100.	105.									
				100	Első budapesti	635	640.									
				100	Budai gyárudvar	18.	20.									
				1000	Pannonia	415.	420.									

Előfizetési felhívás

KÁKAI ARANYOS
legujabb
FÉNY- és ÁRNYKÉPEIRE,

melyek néhány nap múlva kerülnek ki sajtó alól, s 14—15 nyomott ívnyi díszesen kiállított kötetet képezendnek. Tartalma: A svihák. (Kor-kép.) Pulszky Ágoston, b. Kemény Gábor, Széll Kálmán, Bujanovics Sándor, Gorove István, Szilágyi Dezső, Hoffmann Pál, Paczolay János, Mórítz Pál, gr. Barkóczy János, Kautz Gyula, Horváth Boldizsár, Kerkapolyi Károly arcképei, s gr. Lónyay Menyhért miniszterelnökségének története.

Megrendelhetni a könyvet a szerzőnél magánál postautalvánnyal 2 frt 20 krnak Kertész József nyomdájába beküldésével.

A megrendelt példányok bérmentesen küldetnek meg.

Könyvárusi ára jóval magasabb lesz.

Könyvárusi megrendelések el nem fogadtatnak.

RÁTH MÓR
néhány újabb kiadásai.

B. EÖTVÖS JÓZSEF. Gondolatok. A hátrahagyott kéziratokból bővített emlékkiadás. Kis album-alak. Eötvös legjobban sikerült fényképezett arcképeivel. Halványasarga papíron vöröses szegélyvel. Ára füve 5 frt. Pompás díszköt. 8 frt. Magyarországi 1614-ben. Regény. 2-dik kiadás. 3 rész két kötetben. Ára 5 frt 60 kr. Angol kötésben 7 frt.

TOLDY FERENCZ. Irodalmi beszédek. Két kötet. Ára füve 4 frt. Angol kötésben 5 frt 60 kr.

Irodalmi arcképek és szakaszok. Ára füve 2 frt 60 kr. Angol kötésben 3 frt 40 kr.

IPOLYI ARNOLD kisebb munkái. 2 kötet. A szerző arcképeivel. Ára füve 5 frt. Angol kötésben 6 frt 60 kr.

SZABÓ KÁROLY kisebb történelmi munkái. 2 kötet. Ára füve 5 frt. Angol kötésben 6 frt 60 kr.

HUNFALVI PÁL. Tanulmányok. Ára füve 2 frt 80 kr. Angol kötésben 3 frt 60 kr.

LUCIUS ANNAEUS SENECA vizsgálata Marciahoz. Fordította Lévy József. Diszkiadás. Ára 60 kr.

„A római böles vizsgálata elmékedét testvérem sirja felett búsongó kedves jó szüleimnek ajánlom.” (L. J.)

KÖLCSEY FERENCZ válogatott prózai munkái. (Elbeszélések, beszédek sat.) Greguss Ágost bevezetésével. Ára füve 1 frt 40 kr. Angol kötésben 2 frt.

Országgyűlési napló, és Wesselényi védelme. Új jutányos kiadás. Ára füve 1 frt 40 kr. Angol kötésben 2 frt.

GREGUSS ÁGOST tanulmányai. Két kötet. Ára füve 4 frt 50 kr. Angol kötésben 6 frt.

DÓCZY LAJOS. Csók Vigjáték 4 felvonásban. Az akademia Teleki-díjjal koszorúzott mű. Ára füve 1 frt 20 kr. Diszkiadásban 2 frt 20 kr.

MOORE, HEINE, BURNS költeményeiből. Fordította Szász Károly. Ára füve 2 frt. Diszkiadásban 3 frt 20 kr.

BYRON, HUGO VICTOR, BERANGER költeményeiből. Fordította Szász Károly. Ára füve 2 frt. Diszkiadásban 3 frt 20 kr.

SZÁSZ KÁROLY vegyes kisebb műfordításai. Ára füve 2 frt. Diszkiadásban 3 frt 20 kr.

GÖTTE. Faust. Fordította Dóczy Lajos. Diszkiadás. Ára füve 2 frt. Pompás díszkötésben 3 frt 20 kr. Diszkiadásban Kaulbach fényképeivel 4 frt.

Azon uraságok, kik 10—14 éves gyermekeket és **francia játszótársakat** 2—3 évi szerződés mellett felvétetni ohajtanak, sziveskedjenek hozzám fordulni. Szerzek továbbá közvetlenül Svájból **bonne-okat** 12 frt havi fizetéssel, 2 évi szerződés mellett; **szobaleányokat** 12—14 frt havi bérrrel, két évi szerződés mellett s megterítésével az utazási költségeknek Svájból. Helyszerzési intézetem fennáll már 14 év óta s az egyetlen az egész birodalomban; — nemcsak a mi hatóságainktól, hanem az összes hírlapokban a svájci hatóságok által ajánlja.

A legjobb francia, angol nevelőnőkről gondoskodik van. Értésítések készségeggel adatnak.

Mély tisztelettel **NEUMANN** helyszerzési irodája Pesten, Kigó-utca 6. sz. **Bizonnyítvány.**

Számos magyarországi egyének, valamint Svájból nevelőnők s bonne-ok gyánant ide szerződött leányok a közvetítők igaztalan s felküszmeretlen bánásmódja elleni panaszaik folytán indítottva érzem magamat, hogy egyrészt ez igaztalan eljárásnak végtetvessek, másrészt, hogy a svájci nők sorsán könyörítsek s ezáltal a kölcsönös bizalmat megerősítem; emellett a helybeli hatóság, valamint a közvélemény után is tudakoztam, kinek kezébe lehetne a közvetítő ügyet legbiztosabban letenni, s az általános választás

NEUMANN BERNÁT ur
(Pest, Kigó-utca 6. szám)

tizenkét év óta fennálló elhelyező intézetére esett. Ez intézetet emellett a t. sz. szolgálatnyújtóknak s szolgálatkeresőknek azon hozzáadással ajánlom, hogy egyedül ez érdemli meg a francia Svájból való egyének ide szerződötetése alkalmával a t. sz. hatóságok s magánosok legmelegebb pártfogását, ami által az is eleretik, hogy a mindket felek közt eddig előfordult egyenetlenségeknek egyszer mindenkorra vége szakad.

KELLER U. Magyarország svajci consulla.

MÜLLER F. A.
(ezelőtt Alter és Kiss)
gazdagon felszerelt

férfi-divatárúk tára

BUDAPESTEN:
váci- és régi posta-utca sarkán, Szentkirályi-féle házban,
ajánlja a közelgő tavaszi és nyári idényre dús választéku **férfi-divat-czikkeit.**
Kitünő szabász vezénylete alatt álló férfi-szabóság.

Mindenemű szilárdhitelű gyárakból vásárolt angol és francia kelmék.

➡ Vidéki megrendelések ➡
utánvét melletti pontos teljesítésére különös gond fordítatik; a t. vidéki megrendelők kéretnek a kívánt cikkeknek megközelítő árát meghatározni.

Minták készségeggel bérmentve küldetnek.

Nagy választás uti- és vadász-sapkákban minden idényre, valogatott formákban.

Nyári idényre vászon és selyem foulard **férfi-napernyő.**

Ang. S. 12 és 16 águ **esernyők.**

Nagy választéku **sétabotok.**

Gyári raktár mindenemű angol, francia és prágai **kesztyűk-ből,** ugymint: 1 és 2 gombos férfi prágai kesztyű, valódi jovin, ang. dogskin és ang. cheyrette kesztyű; posztó, zerge- és szarvas-bőr vadász- és hajtokesztyű, ezérna, selyem és nyári mosóbőr-kesztyű.

2, 3 és több gombu prágai **női kesztyűk,** selyem fillet- és plüss-kesztyű, női lovagló (stulp) és mosóbőr-kesztyű.

Dús választás mindenemű férfi és női **nyakkendőkből** legujabb mintákban, nyári idényre különösen ajánlható mosó foulard nyakkendők 50 különböző mintákban. Továbbá angol echarpok és külső eachener kendők nagy választásban.

Angol és francia **illatszerek és szappanyok.** Valódi Ess-Bouquet, valódi Eau de Cologne. Mindenemű haj-, fog- és körömkefék.